

НАШИТЕ НАМЕРИ И ПОЗИЦИИ НА ГЛОБАЛНАТА ИТ КАРТА

Македонија е на прво место по користење, но на најскап Интернет. Анализите на Cullen International, направени во август 2005 година, говорат дека во државата имало само 6,2 сто Интернет пенетрација, односно само 126.000 Интернет корисници, што нè става некаде на информатичкото дно дури во светски рамки. Исто така, анализите говорат дека имаме 2.447 АДСЛ корисници. Пред извесно време во Тунис се одржа Светскиот самит за информатичко општество, каде што учествуваа светските и технолошките лидери, чија цел беше да им се помогне на посиромашните нации да ја искористат дигиталната револуција. За тоа какви беа впечатоците и пораките од Самитот на кој Македонија имаше делегација, но не се претстави со свој штанд, разговаравме со Бардил Јашари од невладината фондација "Метаморфозис", кој присуствуваше на настанот во Тунис.

"На Самитот свое обраќање имаа голем број претстав-

БАРДИЛ ЈАШАРИ

КОНТРОЛА НА ИНТЕРНЕТОТ

Во центарот на вниманието на Самитот беше и прашањето за контрола на Интернетот...

"Голем број земји, а и меѓудржавни тела, како ООН и ЕУ, имаат забелешки на тековната состојба, при која САД преку ИКАНН (Интернет корпорација на доделени имиња и броеви), тело основано од Министерството за трговија на САД, го раководи системот на Интернет-адреси и го контролира коренскиот серверски систем (Root Server System). На Самитот беше изгласана одлука во 2006 годи-

ЗАЛОЖБИ ЗА ИН ИНФОРМАТИЧКО

■ Пишува:
Рената МАТЕСКА

ници од владиниот, приватниот и невладиниот сектор. Позитивен беше впечатокот тоа што сите говорници нагласија дека градењето информатичко општество треба да биде резултат на партнерството меѓу сите горенаведени сектори. Тоа партнерство се отсликуваше и во претставените проекти, како и во посетителите. Дополнително беше потенцирана улогата на медиумите, како важни чинители во развојот на информатичкото општество.

Основна порака од Самитот е дека развојот на информатичкото општество треба да биде инклузивен процес во кој ќе се почитуваат културните идентитети и разлики и каде што сите ќе можат да создадат, да пристапат, да користат и да споделат информации и знаење, со што ќе се подобри квалитетот на живеење", вели Јашари.

Развојот на информатичкото општество треба да биде инклузивен процес во кој ќе се почитуваат културните идентитети и разлики и каде што сите ќе можат да создадат, да пристапат, да користат и да споделат информации и знаење, со што ќе се подобри квалитетот на живеење.

на со работа да почне 'Форум за владеење со Интернет' (Internet Governance Forum) под покровителство на ООН, преку кој низ дебата ќе се бараат начини како да се пренесат некои од најважните функции во оваа област од рацете на САД и од приватни фирми во соодветно идно глобално тело. Поддршката која ја имаше оваа иницијатива е резултат на согледувањето на клучната улога на Интернет во развојот и опстанокот на економијата на било која земја од светот".

За време на првиот Самит во Женева беше заклучено владите да дадат свои заложби за инклузивно информатичко општество. На овој Самит во Тунис можеше да се провери до каде е дојдено со ваквите обиди.

"Изградбата на инклузивно информатичко општество - според Јашари - бара пристап кој ќе се базира на потребите и на специфичностите на сите граѓани, без оглед на нивниот социјален и економски статус. На Сами-

тот во Тунис беа потврдени и реafirмирани заложбите од првиот дел на Самитот, кој се одржа во Женева во 2003 година, а тоа е да се гради инклузивно информатичко општество кое ќе биде базирано на развој и на потребите на граѓаните. На Самитот беа претставени голем број проекти кои имаа цел да ги поддржат развојот и изградбата на едно такво општество. За таа намена ITU (International Telecommunication Union) формираше посебна група наречена Дигитални мостови (Digital Bridges Initiative), која треба да обезбеди механизми и експертиза за надминување на дигиталниот јаз. За жал, јазот меѓу технолошки развиените и неразвиените земји сè уште е голем и затоа

Милениумските цели на ОН, меѓу другото, се до 2015 година Интернетот да стане достапен за сите. Колку тоа е остварливо, особено за македонски услови, сè уште е непознаница.

"Многу е веројатно дека до 2015 година видно ќе се зголеми бројот на Интернет корисници во светот, но не верувам дека сите ќе имаат пристап.

Мислам дека со заеднички напори на владиниот, приватниот и на невладиниот сектор, како и со поддршка на меѓународните донатори, во Македонија тоа е реална и остварлива цел. Но, прво треба да се почне со имплементацијата на Националната стратегија за информатичко општество", вели Бардил Јашари.

За забелешката зошто Македонија немала свој штанд на Самитот во Тунис, за разлика од речиси сите земји од соседството, Јашари истакнува:

"Самитот, како светски настан, беше добра можност нашава држава да се промовира, особено да се афирмираат постигнувањата и искуствата од областа на ИКТ.

Во моментот сме далеку од тоа да речеме дека во Македонија имаме информатичко општество, особено ако се споредиме со државите на ЕУ, каде што претендираме да бидеме член. Користењето на Интернет сè уште е на ниско ниво, многу малку содржини и сервиси се нудат преку електронски пат, нашите институции недоволно ги користат информатичките технологии за подобрување на нивната ефикасност и квалитет на услуги, недостасуваат знаење и вештини, а и не се донесени неколку закони, меѓу кои и Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, кои претставуваат битна основа за развој на инклузивното информатичко општество. Ова се само дел од предизвиците со кои сме соочени во транзицијата кон информатичко општество.

и надминувањето на дигиталниот јаз останува најголемиот предизвик во процесот на изградба на инклузивно информатичко општество".

НАШИТЕ ИНСТИТУЦИИ НЕДОВОЛНО ГИ КОРИСТАТ ИНФОРМАТИЧКИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

Во споредба со она што можеше да се види во Тунис, интересно е да се каже каде се наоѓа Република Македонија на картата на информатичкото општество во глобални размери!

"Во моментот сме далеку од тоа да речеме дека во Македонија имаме информатичко општество, особено ако се споредиме со државите на ЕУ, каде што претендираме да бидеме член. Користењето на Интернет сè уште е на ниско ниво, многу малку содржини и сервиси се нудат преку електронски пат, нашите институции недоволно ги користат информатичките тех-

нологии за подобрување на нивната ефикасност и квалитет на услуги, недостасуваат знаење и вештини, а не се донесени и неколку закони, меѓу кои и Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, кои претставуваат битна основа за развој на инклузивното информатичко општество. Ова се само дел од предизвиците со кои сме соочени во транзицијата кон информатичко општество", потенцира претставникот од "Метаморфозис".

Македонија има изготвено Национална стратегија и политика за развој на информатичкото општество, како и акционен план. Голем број странски и домашни експерти ги оценија овие документи како многу квалитетни и како такви требаше да бидат промовирани во Тунис. Дополнително требаше да се презентира нашето искуство во изготвувањето на стратегијата, особено на земјите кои сега го почнуваат тој процес".

За тоа колку "Метаморфозис" придонесува за развојот на информатичкото општество, достапноста на Интернетот, имајќи ја предвид нивната постојана активност и ангажман, последно застапеноста на петтиот НВО саем, Јашари потенцира:

"Фондацијата 'Метаморфозис' се обидува со своите активности да одговори на дел од проектите и целите зацртани со Националната стратегија за информатичко општество. Нашите активности се фокусирани на градењето на капацитетите, на едукацијата, истражувањата и анализите, подигнувањето на јавната свест за теми поврзани за ИКТ, како и на нудење конкретни информатички решенија. На НВО саемот 'Метаморфозис' организираше едукативна сесија за примената на ИКТ за поефикасни локални самоуправи. Сметаме дека користењето на ИКТ овозможува поголемо и полесно вклучување на граѓаните во процесот на донесување одлуки од јавен карактер и ги зголемува транспарентноста, отчетноста и одговорноста на општините, а со тоа се зголемува и довербата на граѓаните кон нив. Во тек е проект во кој се предвидува развој на услуги, кои ќе бидат достапни за граѓаните по електронски пат. Повеќе информации за проектот, како и за активностите на 'Метаморфозис', можете да најдете на нашиот веб-сајт www.metamorphosis.org.mk."